

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om regler för företags, forskningscentrums och universitets deltagande i sjunde ramprogrammet och för spridning av forskningsresultat (2007–2013)"

KOM(2005) 705 slutlig – 2005/0277 (COD)

(2006/C 309/08)

Den 1 mars 2006 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 167 och 172.2 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 31 maj 2006. Föredragande var **Gerd Wolf**.

Vid sin 428:e plenarsession den 5–6 juli 2006 (sammanträdet den 5 juli 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 152 röster för, 1 röst mot och 3 nedlagda röster:

1. Sammanfattning

1.1 Kommissionens förslag innehåller de krav, regler och förfaranden genom vilka företag, universitet, forskningscentrum eller andra rättssubjekt kan erhålla stöd inom ramen för det sjunde FoTU-ramprogrammet.

1.2 EESK ställer sig positiv till den största delen av det regelverk som kommissionen föreslagit. Kommittén anser att regelverket innebär förbättringar och möjliggör en klar förenkling av de nuvarande administrativa förfarandena. Vad beträffar de genomförandebestämmelser som ännu inte fastställts inom kommissionen rekommenderar kommittén att man, med tanke på den eftersträlvade förenklingen, även vid utformningen av dessa eftersträvar en större enhetlighet och konsekvens, t.ex. i fråga om de kriterier som skall tillämpas.

1.3 Eftersom några genomförandebestämmelser ännu inte föreligger inom kommissionen kan man ännu inte bedöma om det föreslagna regelverket har några särskilda effekter. Kommittén rekommenderar därför att man, t.ex. i fråga om ersättning av extrakostnader, åtminstone till en början behåller de nuvarande bestämmelserna för att undvika problem för berörda stödmottagare.

1.4 Kommittén välkomnar de nya stödgränserna för nuvarande verksamhetsområden och stödmottagare, särskilt som de innebär att stödet till små och medelstora företag förbättras.

1.5 Kommittén rekommenderar att man likställer alla de forskningsinstitut som grundfinansieras med offentliga medel, oavsett deras nuvarande juridiska form.

1.6 Kommittén rekommenderar att man ger framtida avtalsparter mer frihet via utformning av avtalsmässiga bestämmelser, men också via val av instrument. Detta gäller framför allt avtalsparternas nyttjanderätt till förgrundsinformation ("foreground") och/eller bakgrundsinformation ("background"). Här bör kostnadsfri nyttjanderätt visserligen vara en möjlighet, men inte – som föreslås i vissa fall – föreskrivas utan undantag.

1.7 För närmare information om detta hänvisas till kapitel 4.

2. Inledning

2.1 Kommissionen redogör i sitt förslag till det sjunde FoTU-ramprogrammet (2007–2013) (¹), "RP7", för mål, innehåll, ämnen och budgetramar för det planerade stödet till forskning, teknisk utveckling och demonstration för denna period. Om detta ramprogram samt om de förberedande och kompletterande förslag som kommissionen har lagt fram om ramprogrammet, i synnerhet de s.k. särskilda programmen (²), har kommittén redan antagit yttranden (³).

2.2 Föreliggande förslag från kommissionen behandlar de krav, regler och förfaranden genom vilka företag, universitet, forskningscentrum eller andra rättssubjekt kan delta i det sjunde FoTU-ramprogrammet, dvs. få stöd genom detta program.

2.3 Viktigt i detta sammanhang är att kommissionen avser att förenkla de administrativa förfaranden som är förbundna med forskningsstödet. Denna avsikt har kommittén redan välkomnat och gett sitt stöd till i tidigare yttranden. Kommittén har vid upprepade tillfällen rekommenderat att man skall förenkla de administrativa förfarandena och minska de kostnader som hänger samman därmed för att göra de europeiska forskningsprogrammen effektivare. "Nuvarande arbetsbörda och kostnader för ansöknings- och beviljningsförfaranden är för stora och skapar problem för användare inom forskningen och industrin. Det måste löna sig för deltagarna att engagera sig i det europeiska forskningsprogrammet – inberäknat risken i ansökningarna. Detta gäller i synnerhet också för små aktörer, t.ex. de små och medelstora företagen eller mindre forskningsgrupper från universitet eller forskningscentrum (⁴)." De föreslagna reglerna för deltagande skall alltså också bidra till en sådan förenkling.

(¹) KOM(2005) 119 slutlig.

(²) KOM(2005) 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445 slutlig.

(³) EUT C 65, 17.3.2006 och CESE 583/2006.

(⁴) EUT C 65, 17.3.2006.

2.4 Föreliggande kommissionsförslag redogör följaktligen för det omfattande regelverk som skall säkerställa att de medel som gemenskapen ställer till förfogande för forskning och utveckling (genom RP7) används så effektivt, framgångsrikt och rättvist som möjligt.

2.5 De föreslagna reglerna för företags, forskningscentrums och universitets deltagande skall alltså skapa sammanhängande och tydliga ramar för ett effektivt genomförande och god tillgänglighet för alla som deltar i det sjunde ramprogrammet. Därigenom skall man göra det möjligt att främja deltagande av många olika företag, forskningscentrum och universitet samt av aktörer i regionerna i gemenskapens yttersta randområden.

3. Kommissionsförslagets innehåll

3.1 Kommissionens förslag till regler för deltagande i det sjunde ramprogrammet är ett redskap för genomförandet av många aspekter som rör denna förenkling och bygger på de principer som fastställdes i det sjätte ramprogrammet. Några viktiga punkter sammanfattas kort i följande avsnitt.

3.2 Kommissionens förslag omfattar följande: inledande bestämmelser, villkor för deltagande i indirekta åtgärder och tillhörande förfaranden, gemenskapens ekonomiska bidrag, regler för spridning och utnyttjande av resultat, nyttjanderätt till bakgrunds- och förgrundsinformation, och Europeiska investeringsbanken.

3.3 Krav för deltagande i indirekta åtgärder

3.3.1 Minst tre rättssubjekt etablerade i en medlemsstat eller ett associerat land måste delta i indirekta åtgärder varav inget får vara etablerat i samma medlemsstat eller associerade land som något av de båda andra.

3.3.2 För samordnings- och stödåtgärder samt åtgärder för forskares utbildning och karriärutveckling är minimikravet att ett rättssubjekt skall delta.

3.3.3 För indirekta åtgärder till stöd för spetsforskning som finansieras inom ramen för Europeiska forskningsrådet är minimikravet att ett rättssubjekt etablerat i en medlemsstat eller ett associerat land skall delta.

3.4 Gemenskapens ekonomiska bidrag

3.4.1 För verksamhet inom forskning och teknisk utveckling får gemenskapens ekonomiska bidrag uppgå till högst 50 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

3.4.1.1 För offentliga organ, inrättningar för högre utbildning, forskningsorganisationer⁽⁵⁾ samt små och medelstora företag får detta ekonomiska bidrag uppgå till högst 75 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

3.4.2 För verksamhet inom området demonstration får gemenskapens ekonomiska bidrag uppgå till högst 50 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

⁽⁵⁾ I artikel 2.3 i kommissionens förslag definieras begreppet "forskningsorganisation", i övrigt används begreppen "forskningsinstitution" och "forskningscentrum" som synonymier i texten.

3.4.3 För verksamhet som bedrivs inom ramen för åtgärder för spetsforskning, samordnings- och stödåtgärder samt åtgärder för forskares utbildning och karriärutveckling får gemenskapens ekonomiska bidrag uppgå till 100 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

3.4.4 För förvaltning och revisionsintyg och annan verksamhet som inte omfattas av punkt 1, 2 eller 3 i artikel 33 får gemenskapens ekonomiska bidrag uppgå till 100 % av de totala stödberättigande kostnaderna.

3.4.5 För expertnätverk föreslås en särskild klumpsumma. Denna klumpsumma fastställs genom deltaganderegler som ett fast belopp som beräknas efter det antal forskare som ingår i expertnätverket och efter åtgärdens varaktighet.

3.5 Övriga regler

— I reglerna anges de förfaranden som skall tillämpas vid utlysning av ansökningsomgångar för projektförslag, liksom vid inlämnande, bedömning, urval och beviljande av dessa.

— Det bedömningsförfarande som utvecklats i tidigare ramprogram skall fortsätta att tillämpas utan några större ändringar. En mall för avtal om ekonomiskt stöd skall utarbetas av kommissionen. Där skall deltagarnas rättigheter och skyldigheter gentemot varandra och gentemot gemenskapen fastställas.

— Tre typer av ekonomiskt stöd föreslås: ersättning av stödberättigande kostnader, klumpsummor och schablonbelopp. När det gäller åtgärder för spetsforskning kommer Europeiska forskningsrådets vetenskapliga råd att föreslå lämpliga finansieringsmetoder.

3.6 När det gäller spridning, utnyttjande och nyttjanderätt (ägarerätt, skydd, publicering, spridning, utnyttjande och nyttjanderätt för bak- och förgrundsinformation) är målsättningen att upprätthålla största möjliga kontinuitet. Förändringarna skall skapa mer flexibilitet för deltagarna under projektens gång. Möjligheten att utesluta bakgrundsinformation och definiera andra villkor än de i reglerna för deltagande finns kvar. Kraven när det gäller spridning och offentliggörande har gjorts mer enhetliga.

3.7 Liksom i det sjätte FoTU-ramprogrammet (RP6) skall deltagarna i ett konsortium vara fullt ansvariga för att slutföra sina uppgifter, även om någon av deltagarna underlåter att utföra de uppgifter som tilldelats. Principen om solidariskt ekonomiskt ansvar som tillämpades under RP6 för de flesta åtgärder skall emellertid inte längre tillämpas. Mot bakgrund av en bedömning av riskerna med den europeiska forskningsfinansieringen för gemenskapsbudgeten skulle en mekanism kunna införas för täckning av den finansiella risken att en deltagare inte återbetalar skulder till gemenskapen. Därför skall bankgarantier endast begäras i de sällsynta fall då över 80 % av bidraget utgörs av förhandsfinansiering.

4. Kommitténs kommentarer

4.1 Förenkling. Kommittén stöder det utomordentligt viktiga målet att förenkla alla de förfaranden som kommissionen hittills tillämpat eller krävt av FoTU-aktörerna. Kommittén ser sina ytterligare kommentarer som ett konstruktivt bidrag till detta och är medveten om att det, med tanke på de allmänna budgetbestämmelserna och kravet på öppenhet, som kommittén också instämmer i, inte är någon lätt uppgift att uppnå detta mål. Särskilt önskvärt vore det om man i särskilt utvalda pilotprojekt skulle kunna testa ännu mer förenklade administrativa förfaranden inom ramen för de möjligheter som lagstiftningen ger. De erfarenheter man skaffar sig i samband med detta skulle kunna vara till hjälp vid beslut om framtida åtgärder.

4.1.1 Förbättringar. Kommittén uppskattar kommissionens strävan att uppnå detta mål och göra gemenskapens forskningsfrämjande så effektivt som möjligt. Kommittén ser därför i många punkter i de förslag som lagts fram tydliga förbättringar jämfört med tidigare förfaranden, t.ex. när det gäller ersättning av kostnader (*artiklarna 30 och 31*) samt i stödformerna, eller också i stödvitalen, kontrakten eller utnämningssbrev (*artiklarna 18 och 19*). I det senare fallet gäller detta dock endast i den mån också betalnings- och framför allt rapporteringsformerna förenklas. Kommittén⁽⁶⁾ vill i detta sammanhang också hänvisa till förenklingar som den rekommenderat tidigare och som också handlade om en avstämning av innehåll och tidsfrister mellan de förfaranden som kommissionen kräver och andra stödgivares eller tillsynsorgans förfaranden⁽⁷⁾.

4.1.2 Enhetlighet. Till målet att förenkla bidrar dessutom strävan att göra de förfaranden som kommissionen tillämpar eller kräver (t.ex. kostnadsberäkning eller kreditvärdighetsprövning) mer enhetliga. Detta är något som kommittén med tanke på målet om en gemensam inre marknad och ökad rättssäkerhet till fullo kan instämma i⁽⁸⁾. Tyvärr kan fullständig enhetlighet inte uppnås så länge de olika stödmottagarna i de olika medlemsstaterna – t.ex. universiteten – själva saknar ett enhetligt eller lämpligt redovisningssystem.

4.2 Ytterligare regler och åtgärder. Förenkling och enhetlighet förutsätter dock **ytterligare åtgärder** från kommissionens sida, vilket hittills bara har aviserats i det förslag som lagts fram, t.ex. i artikel 16.4: "Kommissionen skall anta och offentliggöra regler för konsekvent kontroll av den rättsliga statusen hos deltagarna i indirekta åtgärder samt av deras finansiella kapacitet och existens." Eftersom dessa ytterligare regler, nedan kallade "kommissionens interna genomförandebestämmelser", ännu inte föreligger, kan man i ett antal fall för närvarande inte bedöma vilken effekt de förslag från kommissionen kommer att ha som påverkas av dessa.

⁽⁶⁾ EUT C 110, 30.4.2004.

EUT C 157, 28.6.2005.

EUT C 65 af 17.3.2006.

⁽⁷⁾ EUT C 157, 28.6.2005. "Överlappande eller parallella instanser måste undvikas."

⁽⁸⁾ Det vore till och med önskvärt att gå längre än kommissionens förslag och göra betalningsförfarandena för alla gemenskapens stödåtgärder – inklusive programmet för konkurrenskraft och innovation samt strukturfonderna – mer enhetliga.

4.2.1 Enhetlig tolkning och kriterier. Kommittén förväntar sig också att alla berörda avdelningar inom kommissionen på ett enhetligt sätt tolkar kommissionens interna genomförandebestämmelser, framför allt de rättsliga och finansiella bestämmelser som gäller projekten, så att dessa regler blir ytterligare ett viktigt steg i riktning mot förenkling och enhetlighet och inte leder till en försämring för FoTU-aktörerna jämfört med tidigare. Kommittén rekommenderar rent allmänt att man i de fall där kommissionens förslag fortfarande medger ett tolkningsutrymme slår vakt om rättssäkerheten och eliminerar dessa oklarheter genom ytterligare preciseringar i kommissionens interna genomförandebestämmelser.

4.2.2 Stödåtgärder. De hjälpcentraler och clearingorganisationer som kommissionen hittills tillhandahållit eller föreslagit skall se till att den information som lämnas av kommissionen är samstämmig och enhetlig. Kommittén anser att detta är en viktig och värdefull åtgärd. Samtidigt bör man dock också se till att det finns ett enhetligt förfaringsätt i kommissionens interna förfaranden och **projektledarnas** krav och beslut.

4.2.3 Rapporteringssystem. Det är till exempel också viktigt att undvika att man – om man bortser från välmotiverade undantag – kräver ytterligare delrapporter av projektledarna än de som fastställts i bestämmelserna eller att identiska upplysningar måste lämnas i flera rapporter i olika form varje gång⁽⁹⁾. Det är alltså också viktigt med större enhetlighet inom rapporteringssystemet. Det handlar nämligen om innehåll och inte om formaliteter.

4.2.4 Utvärdering efter halva tiden (Midterm-Assessment). Kommittén rekommenderar likväl att man med tanke på sjunde ramprogrammets planerade löptid på sju år, efter halva löptiden gör en utvärdering både av programmet och av reglerna för deltagande, så att man vid behov kan göra de ändringar som krävs.

4.2.5 Projektledare. En viktig förutsättning för förenkling, större enhetlighet och rent allmänt för effektiva administrativa förfaranden är dessutom att projektledarna, också med tanke på den kontinuitet som krävs (se nästa punkt), har utmärkta sakkunskaper och kännedom om de aktörer som deltar. De projektansvarigas arbete kräver mer än enbart administrativ kompetens. De måste ha djupa sakkunskaper och kunskaper om forskarmiljön. Kommittén hänvisar i detta sammanhang till tidigare rekommendationer, som framförts vid upprepade tillfällen⁽¹⁰⁾ ⁽¹¹⁾.

4.3 Kontinuitet. Eftersom varje nyordning leder till att kontinuiteten bryts och till ytterligare (friktionsbetingade) förluster är det viktigt att noggrant bedöma om de ändringar som kommissionen föreslår verkligen kommer att leda till en klart bättre effektivitet, som väger tyngre än de nämnda förlusterna, eller om man borde bibehålla den ordning som funnits

⁽⁹⁾ Se även de båda föregående fotnoterna.

⁽¹⁰⁾ T.ex. punkt 9.8.4 i EGT C 204, 18.7.2000.

⁽¹¹⁾ Se fotnot 6.

hittills. Kommittén förstår av kommissionens förslag att den vill behålla många regler som har fungerat väl. När det gäller ett antal ändringsförslag är det dock inte uppenbart huruvida de verkligen kan leda till en förbättring jämfört med de regler som gällt hittills. Här anser kommittén att man bör sätta kontinuiteten främst.

4.4 Gemenskapens ekonomiska bidrag – kostnadsersättning och typer av stöd. Under förutsättning att man på ett tillfredsställande sätt lyckas reda ut de frågor som återstår att behandla (t.ex. i samband med punkt 4.5) ser kommittén i kommissionens förslag en stor förbättring, som den stöder.

4.4.1 Små och medelstora företag. Kommittén ställer sig framför allt positiv till att (artikel 33.1 andra meningen) den övre gränsen för finansieringen till exempelvis små och medelstora företag⁽¹²⁾ höjs från 50 % till 75 %. Kommittén ser i detta också att dess tidigare rekommendationer vunnit gehör – att skapa fler och bättre incitament för de små och medelstora företagen att delta i sjunde FoTU-ramprogrammet och på så sätt också skapa starkare band mellan små och medelstora företag och forskningsinstitut⁽¹³⁾.

4.4.2 Högskolor osv. På samma sätt ställer sig kommittén positiv till att de övre gränserna för stöden även för offentliga organ, inrättningar för högre utbildning och forskningsorganisationer skall ligga på 75 % (också artikel 33.1 andra meningen). Här anser kommittén att man bör omdisponera artikel 33 för att göra det lättare att skilja på avtalsparter med ett vinstintresse och allmännyttiga avtalsparter.

4.4.3 Genomsnittliga personalkostnader. Kommittén ser möjligheten för deltagarna att fastställa genomsnittliga personalkostnader (artikel 31.3 a) som ett bidrag till förenklingen.

4.4.4 Förvaltningskostnader. Kommittén ställer sig även positiv till att man, också med tanke på den nödvändiga kontinuiteten, håller fast vid att förvaltningskostnader liksom tidigare skall ersättas med 100 %. Förslaget att låta den övre gräns på 7 % som hittills gällt för dessa kostnadsslag falla bort utan begränsningar kan dock skapa problem, om man inte på något annat sätt kan fastställa mycket stränga kriterier för de nödvändiga förvaltningskostnaderna. Det stämmer visserligen att den

7 %-gräns som funnits hittills visat sig vara för låg just på grund av de krav på förvaltning, samordning m.m. som gällt hittills och därför bör höjas. Å andra sidan måste man förhindra att en obegränsad ersättning av alla förvaltningskostnader leder till att dessa ökar kraftigt i stället för att minska.

4.5 Tilläggs-kostnader vid universiteten. Enligt kommissionens förslag skall den möjlighet som universitet och liknande forskningsinstitutioner hittills haft att dra av 100 % av de så kallade tilläggs-kostnaderna eller merkostnaderna⁽¹⁴⁾ falla bort. Även om man föreslår andra bokföringsmodeller i stället för denna ser kommittén detta förslag som problematiskt. Dessa institutioner har i regel inte någon lämplig analytisk bokföring för att kunna fastställa de fulla kostnaderna (Full Cost)⁽¹⁵⁾. I fallet med det schablonbelopp som kommissionen föreslår som ett möjligt alternativ kan man dessutom ännu inte bedöma om det kommer att leda till en tydlig försämring eller förbättring, eftersom kommissionens interna genomförandebestämmelser ännu inte existerar (se ovan). Kommittén rekommenderar därför att man för dessa institutioner, om de saknar fullkostnadsbokföring, bibehåller den nuvarande ordningen med 100 % ersättning för tilläggs-kostnader, åtminstone så länge man inte kan förvissa sig om att andra bokföringsmodeller⁽¹⁶⁾ inte leder till en försämring i jämförelse med den nuvarande ordningen.

4.6 Forskningsorganisationernas juridiska form. Enligt kommittén bör alla forsknings-organisationer, oavsett juridisk form, som erhåller sin grundfinansiering från staten behandlas lika i alla avseenden (och i alla artiklar som t.ex. artikel 33.1 och artikel 38.2). Detta innebär exempelvis att även allmännyttiga privaträttsliga forskningsorganisationer eller forskningscentrum som erhåller sin grundfinansiering från staten⁽¹⁷⁾ bör likställas med offentligrättsliga organisationer. När allt kommer omkring

⁽¹²⁾ Detsamma gäller för offentliga organ, inrättningar för högre utbildning och forskningsorganisationer.

⁽¹³⁾ Kommittén vill i detta sammanhang hänvisa till sin rekommendation att man inom patenträtten skall återinföra en skonfrist. I samband med detta skulle det dock inte vara nödvändigt att knyta prioritetsrätt till den vetenskapliga publiceringen. Se CESE 319/2004 punkt 2.5 ff., EUT C 110, 30.4.2004.

⁽¹⁴⁾ AC-kostnadsmodellen: redovisning av avtalsparternas direkta stödberättigande merkostnader, plus en schablon för indirekta kostnader enligt merkostnadsmodellen (Additional Cost Model, AC). I det sjätte FoTU-ramprogrammet (RP6) motsvarar schablonen 20 % av alla direkta merkostnader med avdrag för kostnaderna för *entreprenadavtal*.

⁽¹⁵⁾ Fullkostnadsmodellen: redovisning av avtalsparternas stödberättigande direkta och indirekta kostnader enligt fullkostnadsmodellen (Full Cost model, FC); med FCF-modellen som ett särfall: redovisning av avtalsparternas stödberättigande direkta kostnader plus en schablon för indirekta kostnader enligt fullkostnadsmodellen med fast schablon (Full Cost Flat rate model, FCF). Schablonen uppgår till 20 % av alla direkta kostnader med avdrag för kostnaderna för *entreprenadavtal*. De sammanlagda kostnaderna beräknas i alla tre kostnadsmodellerna i RP6 (FC, FCF och AC) helt enkelt som summan av de direkta och de indirekta kostnaderna.

⁽¹⁶⁾ Det möjliga schablonbelopp (*flat rate*) som används för att täcka de indirekta kostnaderna (*overhead*) i artikel 32 borde i vilket fall som helst för FoTU-verksamhet fastställas till minst 20 % av de stödberättigande direkta kostnaderna med avdrag för kostnader för *entreprenadavtal*. Denna regel gällde redan i sjätte FoTU-ramprogrammet för FCF- och AC-redovisningsskyldiga och bör bibehållas för kontinuitetens skull och framför allt också för redovisningssystemen hos de organisationer som deltar, som befinner sig på olika utvecklingsnivå.

⁽¹⁷⁾ I Tyskland exempelvis sådana forskningsorganisationer som Helmholtz-Gemeinschaft, Fraunhofer-Gesellschaft, Leibniz-Gemeinschaft eller Max-Planck-Gesellschaft. I Nederländerna t.ex. Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

är det medlemsstaterna som har behörigheten att fastställa vilken juridisk form som – i enlighet med deras bedömning – lämpar sig bäst för sådana forskningsinstitut, och detta får absolut inte leda till någon differentiering i samband med gemenskapens forskningsfrämjande.

4.7 Immateriella äganderätter. I de bestämmelser som föreslås (artiklarna 39–43) bör man se till att immateriella äganderätter till följd av forskningsresultat som uppnåtts med hjälp av skattemedel från EU inte okontrollerat kan föras över till företag utanför Europa.

4.7.1 "Open Source"-mjukvara. I allmänhet kan mjukvara som utvecklas inom forskningsprojekt som erhåller gemenskapsstöd för närvarande bara få bred spridning och användning, och därmed potential som kommersiella tillämpningar eller tjänster som bygger på denna, om de erbjuds som "open source". För detta ändamål borde man ge konsortiet största möjliga spelrum vid utformningen av licensvillkoren.

4.8 Nyttjanderätt. När det gäller nyttjanderätten (artiklarna 48–52)⁽¹⁸⁾ till nya forskningsresultat (förgrundsinformation) och/eller befintliga forskningsresultat (bakgrundsinformation) som avtalsparterna har handlat om inte om en rätt att nyttja all information som en avtalspart (t.ex. universitet eller forskningscentrum) har, utan bara den information som inskaffats till följd av arbete eller förarbeten som utförts av den eller de organisationsenheter eller grupper som deltagit i det gemensamma projektet och som de andra deltagarna behöver för att kunna genomföra sitt arbete inom ramen för den indirekta åtgärden. Kommittén ställer sig därför positiv till artikel 48 som gör det möjligt att avgöra detta för varje enskilt projekt och fastställa det mellan avtalsparterna i en **positiv och/eller negativ förteckning**⁽¹⁹⁾. Genom positiva förteckningar kan man dessutom undvika att man avslöjar att det finns bakgrundsinformation som skall förbli konfidentiell. För att undvika onödiga förseningar i början av projekten bör man dock bevilja en frist för att upprätta dessa förteckningar på t.ex. upp till sex månader efter projektstarten.

4.9 Avgiftsfri rätt att nyttja information. Kommittén har vissa betänkligheter mot bestämmelser som utan undantag medger avgiftsfri tillgång till förgrunds- och bakgrundsinformation. Kommittén anser rent allmänt att man bör ge projektparterna så stort spelrum som möjligt för bästa möjliga

⁽¹⁸⁾ Kommittén vill peka på att det finns översättningsfel i den tyska versionen av kommissionens förslag om man jämför med den engelska versionen. Detta gäller artiklarna 50.1 och 51.1. Kommitténs yttrande grundar sig på den korrekta engelska versionen!

⁽¹⁹⁾ Positiv förteckning: en uppställning av alla de kunskaper och kunskapsområden som skall göras tillgängliga. Negativ förteckning: en uppställning av alla de kunskaper och kunskapsområden som INTE skall göras tillgängliga.

överenskommelse. Så kan det t.ex. vara lämpligt att också ge FoTU-aktörerna avgiftsfri nyttjanderätt.

4.9.1 Bakgrundsinformation för genomförandet av en åtgärd. Kommittén ställer sig i princip positiv till förslaget att alltid bevilja FoTU-aktörer avgiftsfri rätt att utnyttja bakgrundsinformation, om detta krävs för genomförandet av en indirekt åtgärd. En exklusiv bestämmelse av detta slag kan dock i enskilda fall skapa svårigheter för de berörda aktörerna. Kommittén rekommenderar därför en ändring av den sista meningen i artikel 50.2⁽²⁰⁾.

4.9.2 Bakgrundsinformation för nyttjande av förgrundsinformation. Förslaget att alltid låta FoTU-aktörer bevilja avgiftsfri rätt att utnyttja bakgrundsinformation, om detta krävs för nyttjandet av förgrundsinformation är dock mycket problematiskt. Bakgrundsinformationen har FoTU-aktörerna förvärvat med egna medel, med medel från tidigare stödgivare eller med offentliga medel från en medlemsstat och den är förknippad med vissa förpliktelser och villkor⁽²¹⁾. Om man tillämpar den bestämmelse som kommissionen föreslår, finns det en risk att särskilt resursstarka FoTU-aktörer och FoTU-aktörer med stor *know how*-potential inte kan eller vill delta och därmed utesluts från att delta. Kommittén rekommenderar därför att *artikel 51.5* stryks eller ändras⁽²²⁾.

4.9.3 Spetsforskning. Även om det i fallet med spetsforskningen framför allt kommer att handla om FoU-verksamhet inom grundforskningen, har kommittén vid flera tillfällen pekat på att gränserna mellan grundforskning och tillämpning i många fall⁽²³⁾ är flytande. Därför kan man här förvänta sig samma negativa effekter som nämns ovan. Detta borde absolut undvikas och därför borde man ta hänsyn till detta i regelverket. Kommittén rekommenderar därför en strykning av *artikel 52.1* utan ersättning eller en lämplig ändring⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Ett möjligt förslag till ny lydelse för den sista meningen i artikel 50.2 är: "För FoTU-aktörer skall dock beviljandet av nyttjanderätt till bakgrundsinformation vara avgiftsfri, bortsett från motiverade undantag som alla deltagare annars kommit överens om innan de anslöt sig till avtalet om stöd".

⁽²¹⁾ T.ex. i Tyskland också lagen om arbetstagares uppfinningar.

⁽²²⁾ Ett möjligt förslag är: "FoTU-aktörer skall utan avgift bevilja nyttjanderätt till bakgrundsinformation som behövs för att utnyttja den förgrundsinformation som skapats genom den indirekta åtgärden, om inte alla deltagare kommit överens om motsatsen innan de anslöt sig till stödavtalet".

⁽²³⁾ T.ex. mikrobiologi, laser- och informations- och kommunikationsteknik.

⁽²⁴⁾ *Artikel 52.1* skulle t.ex. kunna lyda på följande sätt: "När det gäller åtgärder för spetsforskning skall nyttjanderätt till förgrundsinformation för genomförande av projekt vara avgiftsfri. Nyttjanderätt till förgrundsinformation för användning skall ges på rättvisa och rimliga villkor eller vara avgiftsfri, beroende på vad alla deltagare kommit överens om innan de anslöt sig till stödavtalet".

4.9.4 **Särskilda grupper.** I kommissionens förslag saknas det en definition av verksamhet för särskilda grupper. Texten om detta får under inga omständigheter blandas ihop eller ens likställas med texten om den för spetsforskningen.

4.10 **Fritt val av instrument.** Kommittén upprepar sin rekommendation⁽²⁵⁾, att projekt inte på förhand bör bindas till särskilda instrument utan "att sökanden måste kunna anpassa instrumenten till den projektomfattning och -struktur som är optimal för att lösa uppgiften. Detta är enda sättet att undvika att det inrättas projekt vars storlek och struktur styrs av det föreskrivna instrumentet och inte av de vetenskapliga och tekniska förutsättningarna. Dessa instrument måste styras av arbetsvillkoren och målsättningarna för forskning och utveckling – det får aldrig vara tvärtom." Därför bör också de särskilda målinriktade projekten (*Specific Targeted Research Projects*, STREPs) kunna användas även i fortsättningen, eftersom dessa är särskilt lämpade framför allt för att små och medelstora företag och mindre forskningsgrupper skall kunna delta.

4.11 **Avskaffandet av det solidariska ekonomiska ansvaret.** Kommittén ställer sig positiv till att principen om solidariskt ekonomiskt ansvar avskaffas. Kommittén påminner om att den redan i sina motsvarande rekommendationer⁽²⁶⁾ angående sjätte ramprogrammet pekade på problemet med ett solidariskt ekonomiskt ansvar.

4.11.1 **Riskfonden.** Kommittén stöder därför också förslaget om att inrätta en riskfond som skall täcka möjliga bortfall och till vilken (*artikel 38.1*) en liten procentsats av stödmedlen för indirekta åtgärder skall betalas in. Kommissionen bör dock i samband med att upphandlingen offentliggörs också tillkännage storleken på procentsatsen, som fastställs på grundval av riskbedömningen. Kommittén ställer sig också positiv till att eventuella överskott från den planerade reserven återförs till ramprogrammet som en öronmärkt intäkt.

4.11.2 **Befrielse.** Kommittén rekommenderar dock att alla forskningsinstitut som erhåller sin grundfinansiering från staten⁽²⁷⁾ befrias från detta (enligt *artikel 38.2*), oberoende av deras juridiska form.

4.11.3 **Projektavbrott.** Kommittén vill också uppmärksamma förslaget om projektparternas **solidariska tekniska ansvar** (i *artikel 18.4*). Kommittén anser att man måste kunna låta ett konsortium fatta beslut om att avbryta ett projekt om det av forskningstekniska skäl eller på grund av orimliga kostnader inte längre är meningsfullt eller rimligt att fortsätta med projektet. *Artikel 18.4* och *18.5* bör ändras i detta avseende.

4.12 **Programkommittéer.** Enligt kommissionens förslag bör man befria programkommittéerna från uppgiften att godkänna projekt som föreslagits erhålla stöd. Kommittén anser dock att detta endast bör ske om kommissionen följer de sakkunnigas utlåtande vid projekturvalet. I annat fall är det liksom vid antagandet av arbetsprogrammet och budgettilldelningen även i fortsättningen de ansvariga programkommittéerna som skall ge sitt godkännande. En kompromisslösning vore kanske att man efter utvärderingen gav programkommittén en "plan för genomförande av inlämning av förslag" ("*call implementation plan*"), som programkommittén får diskutera och fatta beslut om. Detta skulle inte leda till några förseningar, eftersom programkommittén inte längre skulle fatta beslut om några enskilda projekt.

4.13 **Avtal om ekonomiskt stöd.** I *artikel 19.8*, som är relevant i detta fall, hänvisar kommissionen till den europeiska stadgan för forskare och riktlinjer för rekrytering av forskare. Kommittén påpekar att denna stadga bara är en rekommendation och därför inte får bli bindande på detta sätt. Kommittén påminner dessutom om att den visserligen ställer sig positiv till många inslag i stadgan men att den samtidigt, framför allt på grund av överreglering och ett antal oklara kriterier, har rekommenderat en omarbetning⁽²⁸⁾.

4.14 **Europeiska investeringsbanken.** Kommittén ställer sig positiv till förslaget (och de bestämmelser som föreslås för detta ändamål) att bevilja Europeiska investeringsbanken ett bidrag för att täcka risker i samband med krediter som beviljas för att främja sjunde FoTU-ramprogrammets forskningsmål. Sådana lån bör framför allt användas för demonstrationsprojekt (t.ex. inom energi- eller säkerhetsforskning).

Bryssel den 5 juli 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁵⁾ Punkt 3.4, EUT C 157, 28.6.2005.

⁽²⁶⁾ EGT C 94, 18.4.2002.

⁽²⁷⁾ Se ovan: Jämställande av alla forskningsinstitut som grundfinansieras med offentliga medel.

⁽²⁸⁾ EUT C 65, 17.3.2006.